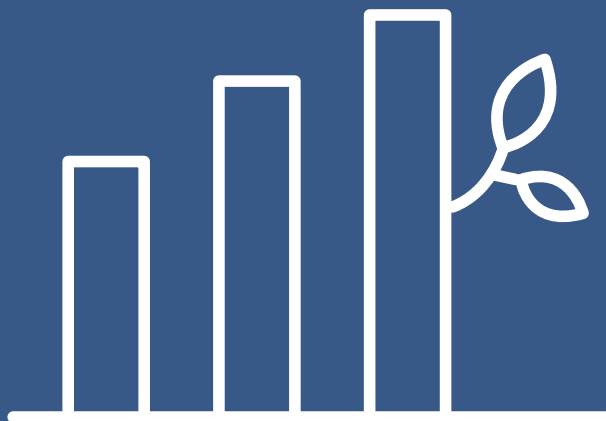

Samarbejdsprogram for **økonomi- og finanspolitik** 2025-2030

Samarbejde og fælles indsatser for stærke,
stabile og omstillingsparate nordiske
økonomier

Indhold

Forord	3
Indledning	5
Politiske prioriteringer	7
Mål 1: Den grønne omstilling i Norden skal gennemføres omkostningseffektivt og socialt retfærdig	9
Mål 2: Styrke de nordiske økonomiers konkurrenceevne, modstandsdygtighed og integration	11
Samarbejdsprogrammets evaluering	13
Om denne publikation	14

Denne publikation findes også som en webtilgængelig version online:
<https://pub.norden.org/politknord2024-726>

Forord

Sveriges finansminister Elisabeth Svantesson og Nordisk Ministerråds generalsekretær Karen Ellemann.

De nordiske statsministre vedtog i 2019 en fælles vision om, at Norden skal være verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030. Det er en vigtig og ambitiøs vision, som kræver effektive indsatser og politikker - også på det økonomiske og finanspolitiske område.

Sunde og stærke økonomisk-politiske rammer og ansvarlige finanspolitikker i de nordiske lande udgør vigtige forudsætninger for, at vi kan sikre økonomisk stabilitet og skabe øget beskæftigelse og velstand i Norden – og derigennem opnå vores fælles nordiske vision. Som små, åbne og eksportafhængige økonomier, er det afgørende at vi holder fast i dette.

Den grønne og digitale omstilling vil indebære nye muligheder og udfordringer. Opfyldelsen af vores klimamål nødvendiggør en effektiv grøn omstilling. Den økonomiske politik i de nordiske lande skal understøtte og tilskynde, at omstillingen gennemføres omkostningseffektivt og retfærdigt. Og skaber muligheder for alle i Norden.

Vi står over for ændrede strukturelle forhold, som påvirker vores økonomier og offentlige finanser i de kommende år. Befolkningerne i de nordiske lande bliver ældre, og samtidig gør den nye og sværere sikkerhedssituation og geopolitiske virkelighed, at vi skal prioritere flere ressourcer på forsvar og sikkerhed, og at de nordiske økonomier skal navigere i et mere usikkert internationalt miljø.

De nordiske økonomier er godt rustet til at håndtere disse udfordringer på en måde der skaber vækst, stabilitet og velstand for de nordiske befolkninger. Nordisk Ministerråd for Økonomi- og Finanspolitik (MR-Finans) udgør en vigtig ramme for de nordiske regeringers samarbejde på det økonomiske og finanspolitiske område.

De nordiske økonomi- og finansministre ønsker med dette samarbejdsprogram for perioden 2025-2030 at prioritere fokus og indsatser på de områder, hvor vi i fællesskab – gennem erfaringsudveksling, samarbejde og fælles tilgang til håndtering af fælles økonomiske udfordringer – kan sikre stærke og stabile økonomiske forudsætninger for Norden som region.

Vores mål er at fastholde og styrke de nordiske landes økonomiske modstandskraft, konkurrenceevne og vækstpotentiale. Så vi står stærkt rustet til at imødegå morgendagens udfordringer og skabe positive forandringer for de nordiske befolkninger. Og så vi når visionen om at være verdens mest bæredygtige og integrerede region.

God læselyst!

Elisabeth Svantesson
Finansminister, Sverige

Karen Ellemann
Generalsekretær, Nordisk Ministerråd

Indledning

Samarbejdsprogrammet for ministerrådet for økonomi- og finanspolitik beskriver politiske prioriteringer og målsætninger for perioden 2025-2030.

I perioden 2025-30 vil det nordiske økonomi- og finanspolitiske samarbejde fokusere på fremme af politikker og løsninger, der understøtter en omkostningseffektiv og socialt retfærdig grøn omstilling i Norden. Fokus vil også være på samarbejde og fremme af politikker, der styrker de nordiske økonomiers konkurrencedygtighed og modstandskraft, styrker det langsigtede vækstpotentiale samt styrker mobilitet og integration på tværs af de nordiske grænser.

Nordisk Råd, civilsamfundet og øvrige relevante aktører har været involveret i udarbejdelsen af samarbejdsprogrammet. Ministerrådet har modtaget indspil til indholdet af samarbejdsprogrammet fra Nordisk Råds udvalg for Vækst og Udvikling.

Samarbejdsprogrammet er det styrende dokument for alle aktiviteter under Ministerråd for økonomi- og finanspolitik. Samarbejdsprogrammet blev godkendt af MR-Finans den 4. juni 2024 i Stockholm og skal gælde frem til den 31. december 2030.

Samarbejdsprogrammet tager udgangspunkt i Nordisk Ministerråds mission om at bidrage til realiseringen af visionen om at gøre Norden til verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030. Samtlige ministerråd i Nordisk Ministerråd arbejder for at nå visionen gennem de tre strategiske prioriteringer.

Vores vision 2030

Et **konkurrencedygtigt** Norden

Sammen vil vi fremme grøn vækst i Norden baseret på viden, innovation, mobilitet og digital integration.

Et **grønt** Norden

Sammen vil vi fremme en grøn omstilling af vores samfund og arbejde for kuldioxidneutralitet og en bæredygtig cirkulær og biobaseret økonomi.

Norden skal blive verdens mest bæredygtige og integrerede region

Et **socialt bæredygtigt** Norden

Sammen vil vi fremme en inkluderende, ligestillet og sammenhængende region med fælles værdier og styrket kulturudveksling og velfærd.

Al virksomhed i Nordisk Ministerråd skal bidrage til at nå vores vision om, at Norden skal være verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030. Samarbejdsprogrammet beskriver, hvordan sektoren vil arbejde med de tre strategiske prioriteringsområder.

Politiske prioriteringer

De nordiske landes udfordringer på det økonomiske og finanspolitiske område er tæt knyttet til de strukturelle økonomiske forandringer, som de nordiske lande står over for i de kommende år. Som små og eksportorienterede økonomier påvirkes de nordiske lande i høj grad af den internationale økonomiske og finansielle udvikling, ikke mindst i EU-landene.

De nordiske lande har sat ambitiøse klimamål. Opnåelse af målene vil forudsætte en accelereret grøn omstilling på tværs af de nordiske økonomier og samfund. Det er en prioriteret udfordring at sikre stabile økonomisk-politiske rammer i Norden og internationalt, som effektivt og i overensstemmelse med holdbare offentlige finanser, kan tilskynde en omkostningseffektiv og jobskabende grøn omstilling. Det forudsætter omstillingsparate økonomier og arbejdsmarkeder, og at den økonomiske politik med finanspolitikken som centralt redskab tilskynder klimavenlig adfærd og fremme af grønne løsninger, og bidrager til at sikre en effektiv allokering af privat kapital og investeringer. Samtidig er det en vigtig udfordring at sikre, at den grønne omstilling gennemføres på en måde, der understøtter den nordiske arbejdsmarkedsmodel og fremmer social samhørighed, minimerer arbejdsløshed og økonomisk ulighed samt skaber muligheder for alle borgere i Norden.

De nordiske lande står over for større strukturelle ændringer over de kommende år, som vil skabe både nye muligheder og udfordringer.

Demografiske ændringer i form af aldrende befolkninger og et præferenceskifte mod at arbejde mindre er resultater af øget velstand i de nordiske lande. Det lægger øget pres på de offentlige finanser i de nordiske lande og nødvendiggør reformer og tiltag, der fremmer øget erhvervsdeltagelse og beskæftigelse, og som styrker Norden som en tæt integreret region.

Desuden foregår der en hastig udvikling inden for nye teknologier, herunder kunstig intelligens, som både skaber nye muligheder og trusler. Nordisk samarbejde på det økonomiske og finanspolitiske område kan bidrage til at fremme fælles løsninger og politikker, som styrker de nordiske landes modstandskraft og holdbart styrker det langsigtede vækstpotentiale i Norden.

”

Det er en prioriteret udfordring at sikre stabile økonomisk-politiske rammer i Norden og internationalt, som effektivt og i overensstemmelse med holdbare offentlige finanser, kan tilskynde en omkostningseffektiv og jobskabende grøn omstilling.

Samtidig udgør en forværret geopolitisk virkelighed og øget strategisk rivalisering mellem lande og regioner i verden en særlig risiko for de nordiske lande som små, innovative og eksporterende lande, som er afhængige af stabile internationale økonomiske og finansielle forhold samt åbne internationale markeder for samhandel og investeringer. Øget anvendelse af statsstøtte i lande uden for Norden vil svække den internationale konkurrence, udfordre innovationsdygtige nordiske virksomheder og potentielt indebære pres for øget anvendelse af offentlige midler til tilsvarende tiltag i de nordiske lande. Styrket samarbejde og fælles tilgang og forståelse mellem de nordiske lande er vigtigt for at kunne håndtere de fælles udfordringer på det økonomiske og finansielle område og for at styrke Nordens stemme udadtil.

Det nordiske økonomiske og finanspolitiske samarbejde i MR-Finans er den primære ramme for erfaringsudveksling, koordination og fremme af fællesnordisk vidensgrundlag, som kan styrke de nordiske landes forudsætninger for at sikre økonomisk udvikling og velstand, fremme nordisk konkurrenceevne og sikre en inklusiv grøn og digital omstilling af de nordiske samfund. Samarbejde om håndtering af fælles økonomisk-politiske udfordringer og støtte til konkrete projekter, der skaber fælles nordisk nytte og konkrete forslag til en styrket indretning af den økonomiske politik i de nordiske lande, vil være i fokus for vores samarbejde i perioden 2025-2030.

Ministerrådet for økonomi- og finanspolitik har besluttet mål og delmål for arbejdet i perioden 2025-2030. De politiske prioriteringer er styrende for alle aktiviteter på politikområdet i det nordiske samarbejde. Det indebærer, at man med udgangspunkt i disse mål skal udvikle indsatser, hvor aktiviteter, resultater og effekter skaber de ønskede forandringer.

”

Vores mål er at fastholde og styrke de nordiske landes økonomiske modstandskraft, konkurrenceevne og vækstpotentiale. Så vi står stærkt rustet til at imødegå morgendagens udfordringer og skabe positive forandringer for de nordiske befolkninger. Og så vi når visionen om at være verdens mest bæredygtige og integrerede region.

Mål 1: Den grønne omstilling i Norden skal gennemføres omkostningseffektivt og socialt retfærdig

Grønt Norden

For at nå klimamålene skal den grønne omstilling af de nordiske økonomier og samfund accelereres. Det er vigtigt, at omstillingen gennemføres på så økonomisk effektiv en måde som muligt, hvor økonomisk-politiske rammer bidrager til at fremme effektiv ressourceallokering, sunde og stabile økonomiske rammebetingelser for grønne investeringer, næringer og arbejdspladser, og hvor emissionsreducerende tiltag er omkostningseffektive og fremmer en socialt retfærdig grøn omstilling. MR-Finans vil fremme nordisk erfaringsudveksling, viden og løsninger, der understøtter dette, og fremme nordiske erfaringer og løsninger internationalt.

Delmål 1.1. Fremme viden om og effektiv anvendelse af økonomisk-politiske styremidler til at understøtte en grøn omstilling

MR-Finans vil støtte og fremme vidensbaserede løsninger og nordisk samarbejde om effektiv anvendelse og implementering af økonomisk-politiske styremidler til at understøtte og accelerere den grønne omstilling i de nordiske lande.

Delmål 1.2. Understøtte integration af klima i makro-økonomiske politikker og modeller i Norden og internationalt for at opnå en omkostningseffektiv grøn omstilling

De nordiske lande er langt fremme i inddragelse af klima i nationale makroøkonomiske modeller. MR-Finans vil bidrage til at fremme praktisk nordisk samarbejde og vidensdeling, og understøtte Nordens internationale rolle og førerposition på området.

Delmål 1.3. Samarbejde om fremme af økonomiske politikker i de nordiske lande, der sikrer en inkluderende grøn omstilling og økonomisk udvikling

Den grønne omstilling af de nordiske økonomier skal gennemføres på en socialt retfærdig måde, der understøtter den nordiske arbejdsmarkedsmodel, fremmer social samhørighed, minimerer arbejdsløshed og økonomisk ulighed samt skaber muligheder for alle borgere i Norden. MR-Finans vil fremme nordisk erfaringsudveksling og politikudvikling, der kan understøtte en inkluderende økonomisk udvikling i de nordiske lande i lyset af den grønne og digitale omstilling.

Mål 2: Styrke de nordiske økonomiers konkurrenceevne, modstandsdygtighed og integration

Konkurrencedygtigt Norden

De nordiske økonomier er grundlæggende godt rustet til at imødegå større strukturelle skift og tiltagende global konkurrence. De nordiske lande skal bygge videre på dette og samarbejde om styrkede rammer, politikker og løsninger, der kan bidrage til at styrke Nordens langsigtede vækstpotentiale, økonomiske modstandskraft og konkurrenceevne, ikke mindst i lyset af nye geopolitiske realiteter og den teknologiske udvikling. MR-Finans vil bidrage til at fremme nordisk erfaringsudveksling og vidensbaseret politikudvikling på det økonomiske og finanspolitiske område, som kan bidrage til at fremme disse målsætninger.

Delmål 2.1. Samarbejde om fremme af omkostnings-effektive nationale politikker og tiltag til styrkelse af lang-sigtet vækst-potentiale i Norden

Samarbejde og støtte til vidensbaseret politikudvikling i de nordiske lande skal bidrage til at fremme øget produktivitet, beskæftigelse og langsiget vækstpotentiale i de nordiske lande. Med aldrende befolkninger i de nordiske lande er det særlig vigtigt at reducere antallet af personer i den arbejdsdygtige alder, som står udenfor arbejdsmarkedet.

Delmål 2.2. Styrke fælles tilgang til håndtering af aktuelle økonomisk-politiske udfordringer i de nordiske lande og internationalt

De nordiske lande skal navigere i et stadigt mere komplekst og udfordrende internationalt økonomisk-politisk miljø. Styrket koordination og fælles tilgang til håndtering af aktuelle økonomisk-politiske udfordringer og gennemførelse af relevant EU/EØS-lovgivning kan bidrage til at styrke Nordens konkurrenceevne og modstandsdygtighed og fremme Nordens stemme og tyngde internationalt.

Delmål 2.3. Forebygge og reducere grænsehindre, der hæmmer nordisk arbejdskraftsmobilitet og økonomisk integration

Hvis Norden skal opnå visionen om at være verdens mest integrerede region i 2030, skal grænsehindre, der stammer fra nationale økonomiske politikker og administrative regler, forebygges og reduceres. MR-Finans vil arbejde for at fremme fælles løsninger til håndtering af grænsehindre, der hæmmer den nordiske arbejdskraftsmobilitet og økonomiske integration i Norden.

Samarbejdsprogrammets evaluering

Samarbejdsprogrammet gælder i perioden 2025-2030, men perioden deles op i treårige arbejdsplaner for perioderne 2025-2027 og 2028-2030.

Der gennemføres en evaluering midt i perioden, som ministerrådet kan vælge at foretage tilpasninger i samarbejdsprogrammet ud fra, samt få input til hvordan arbejdsplanen for den sidste periode skal udformes.

Derudover gennemføres løbende evalueringer ud fra Generalsekretærens og ministerrådets vurdering.

Om denne publikation

Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram for økonomi- og finanspolitik 2025-2030

PolitikNord 2024:726

ISBN 978-92-893-7925-0 (PDF)

ISBN 978-92-893-7926-7 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2024-726>

© Nordisk Ministerråd 2024

Forsidens ikon: Knud Andersen

Foto: Norden.org, Nordergio og Unsplash.com

Publiceret: Oktober 2024

Nordisk Ministerråd

Nordens Hus, Ved Stranden 18, 1061 København K, www.norden.org

Læs flere nordiske publikationer: www.norden.org/da/publikationer